

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Šola za
HORTIKULTURO in
VIZUALNE UMETNOSTI
Celje

RAZUMEM LIKOVNI JEZIK

Petra PIŽMOHT

Šola za
HORTIKULTURO in
VIZUALNE UMETNOSTI
Celje

Naslov: RAZUMEM LIKOVNI JEZIK

Izobraževalni program: CVETLIČAR, VRTNAR, HORTIKULTURNI TEHNIK,
ARANŽERSKI TEHNIK

Modul: UMETNOST ZA CVETLIČARJE, UMETNOST, UMETNOSTNA ZGODOVINA

Sklopi: ZRCALJENJE KULTURE CVETJA IN RASTLINJA V LIKOVNI UMETNOSTI,
FLORALNA IKONOGRAFIJA (CVETLIČAR), PRISTOP K LIKOVNEM DELU, SLIKANJE,
VIZUALNE KOMUNIKACIJE – DIZAJN (CVETLIČAR, VRTNAR), RAZČLENITEV
LIKOVNEGA DELA, SLIKARSTVO, KIPARSTVO, ARHITEKTURA, INDUSTRIJSKO
OBLIKOVANJE IN VIZUALNE KOMUNIKACIJE (HORTIKULTURNI TEHNIK,
ARANŽERSKI TEHNIK)

Avtorica: mag. Petra Pižmoht, prof. lik. ped.

Strokovna recenzentka: Karmen Volavšek, spec., univ. dipl. umet. zgod. in angl.

Lektorica: Sergeja Jekl, prof. slov. jez. s knj.

Celje, 2012

© Avtorske pravice ima Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije.

Gradivo je sofinancirano iz sredstev projekta Biotehniška področja, šole za življeno in razvoj (2008-2012).

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 – 2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.

Vsebina tega dokumenta v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije. Odgovornost za vsebino dokumenta nosi avtor.

KAZALO VSEBINE

1 UVOD	4
2 ANALIZA LIKOVNEGA DELA.....	5
2. 1 Vsebinska analiza likovnega dela.....	5
2. 2 Oblikovna analiza likovnega dela.....	10
2. 2. 1 Statična in dinamična kompozicija.....	11
2. 2. 2 Križanka s področja oblikovne analize	12
2. 3 Samostojna analiza likovnega dela	13
3 LIKOVNA PODROČJA	14
3. 1 Slikarstvo - kaj mi pomenijo barve?	14
3. 1. 1 Barvni vplivi in pomeni.....	16
3. 1. 2 Zanimivost iz sveta barv.....	17
3. 1. 3 Uporaba barv v praksi.....	19
3. 1. 4 Barvni učinki v prostoru	20
3. 1. 5 Slikarske tehnike in zvrsti slikarstva	21
3. 1. 6 Novi slikarski mediji in sodobni načini slikarskega ustvarjanja.....	22
3. 2 Grafika	23
4 PREVERI SVOJE ZNANJE	24
5 ZGODOVINA SLIKARSTVA	26
5. 1 Slikarstvo v starem veku	26
5. 2 Barok	28
5. 3 Romantika in neoklasicizem	29
6 EGIPČANSKO KIPARSTVO IN ARHITEKTURA.....	31
7 VIZUALNE KOMUNIKACIJE IN OBLIKOVANJE	32
8 PREVERI SVOJE ZNANJE	36
VIRI IN LITERATURA	37
VIRI SLIKOVNEGA GRADIVA	37

KAZALO SLIKOVNEGA GRADIVA

Slika 1: Giuseppe Archimboldo: Pomlad	7
Slika 2: Giuseppe Archimboldo: Vertumnus - Cesar Rudolf II.	7
Slika 3: Giuseppe Archimboldo: Pridelek	7
Slika 4: Giorgio de Chirico: Samota (Melanhолija)	8
Slika 5: Anita Košar: Personifikacija	9
Slika 6: Tamara Volovšek: Personifikacija	9
Slika 7: Petra Zorko: Personifikacija	9
Slika 8: Lučka Tovornik: Personifikacija	9
Slika 9: Primeri kompozicij.....	10
Slika 10: Primeri statičnih in dinamičnih kompozicij.....	11
Slika 11: Barvne palete različnih barvnih tipov.....	18
Slika 12: Kolaži različnih barvnih tipov.....	18
Slika 13: Primeri obrazov različnih barvnih tipov.....	18
Slika 14 in 15: Risba prostora v linearni perspektivi.....	20
Slika 16: Slikarstvo in modno oblikovanje.....	21
Slika 17: Digitalna instalacija.....	22
Slika 18: Yves Klein: Modri kvadrat.....	22
Slika 19: Akcijsko slikarstvo.....	22
Slika 20: Perspektiva v egipčanskem slikarstvu.....	27
Slika 21: Slogi poslikav grških vaz.....	27
Slika 22: Primeri oblačil in predmetov, značilnih za različna obdobja.....	28
Slika 23: Salomonova odločitev.....	30
Slika 24: Svoboda vodi ljudstvo.....	30
Slika 25: Primeri egipčanskega kiparstva in arhitekture.....	31
Slika 26: Vizualne komunikacije.....	32
Slika 27: Primeri oblikovanja.....	33
Slika 28: Ohranimo upanje.....	34
Slika 29: Padanje.....	34
Slika 30: Umetnost glasbe.....	34
Slika 31: Primeri logotipov.....	35

1 UVOD

Pred vami je delovni zvezek, ki je obenem simbolično mišljen kot »slovar« oz. »priročnik« za učenje in razumevanje likovnega jezika. Učni listi, ki ga sestavljajo, predstavljajo dopolnilo k razlagi in obravnavi izbranih učnih sklopov ter vsebin v posameznem izobraževalnem programu.

Z njegovo pomočjo boste spoznali umetnike, umetnostno-zgodovinska obdobja, likovna izrazila ter pomen umetnosti v lastnem poklicnem področju kot tudi njeno vlogo pri oblikovanju identitete posameznika in naroda.

Likovni jezik je univerzalnejši od verbalnega – ne glede na to, kateri jezik govorиш, lahko sporočila likovnih del (vsaj deloma) razumeš. Zakaj vsaj deloma? Ker so likovna sporočila večplastna, se je potrebno tudi likovnega jezika učiti.

Pri poglavju Analiza likovnega dela se boste naučili, kakšen je lahko motiv likovnega dela in spoznali pomen pojmov simbol, atribut, personifikacija ter alegorija. Seznanili se boste z elementi oblikovne analize. Z obravnavo barve kot temeljnega slikarskega izraznega sredstva boste bolje razumeli likovne značilnosti barv in njihove psihološke, fiziološke ter simbolne pomene in vplive na človeka. Spoznali boste načine uporabe barv v različnih umetniških praksah in umetnostno-zgodovinskih obdobjih ter s tem krepili pozitivni odnos do likovne umetnosti ter bogatili svoje likovno videnje. Spoznali boste značilnosti grafičnih tehnik in vrste tiska. Seznanili se boste z vsebinskimi in slogovnimi značilnostmi slikarskih spomenikov starega veka, baroka, romantične in neoklasicizma ter s kiparstvom in arhitekturo egiptanske umetnosti. Razlikovali boste produkcijske načine industrijskega, grafičnega in modnega oblikovanja in podrobneje spoznali značilnosti grafičnega oblikovanja.

Vse našteto so »besede« likovnega jezika, ki tvorijo »besedilo« likovnega sporočila.

Delovni zvezek je v prvi vrsti namenjen dijakinjam in dijakom srednjega strokovnega izobraževanja v programu hortikulturalni tehnik ter srednjega poklicnega izobraževanja v programih cvetličar in vrtnar. Izbrane vsebine so zasnovane tako, da se posamezni delovni listi lahko uporabljajo tudi v drugih programih (npr. aranžerski tehnik) in v različnih letnikih. Naloge spodbujajo aktivno sodelovanje dijakov (posredovanje svojih mnenj, izkušenj, barvanje motivov, posredovanje lastnih likovnih rešitev ipd.) ter ponujajo utrjevanje znanja na prijazen, igriv način (križanke, povezovanje in dopolnjevanje odgovorov itd.). Ker se o umetnosti ne moremo učiti brez slikovnih primerov, so teoretične vsebine delovnega zvezka dopolnjene z reproducijami originalnih likovnih del in z avtorskimi ilustracijami. Teoretične vsebine se navezujejo na praktične primere, kar skozi izkustveno učenje zagotavlja trajnostno znanje. Pri usvajanju in utrjevanju novega znanja boste dijaki razvijali estetske, medkulturne, sporazumevalne, socialne in druge kompetence, ki vam bodo omogočale lažjo likovno komunikacijo.

Želim vam, da bi razširili svoja obzorja in obogatili svoje likovno »besedišče«, saj so, kot pravi avstrijski filozof Ludwig Wittgenstein: »Meje mojega jezika meje mojega sveta.«

2 ANALIZA LIKOVNEGA DELA

Likovna dela pripovedujejo zgodbe. Umetniki lahko v svojih likovnih delih predstavljajo vsebine iz mitologije, zgodovine, literature ali aktualno tematiko sodobnega časa, lahko pa posredujejo sporočila že s samo uporabo določenih likovnih prvin, spremenljivk in kompozicijskih principov. Z analizo likovnih del boš spoznal(a) vsebinsko in oblikovno zgradbo likovnega dela ter tako bolje razumel(a) celovitost vizualnih sporočil.

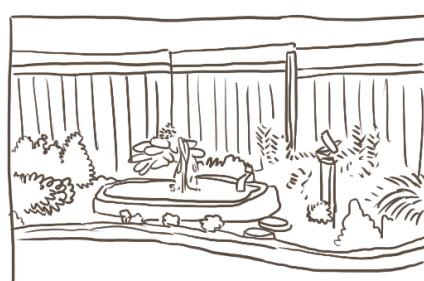
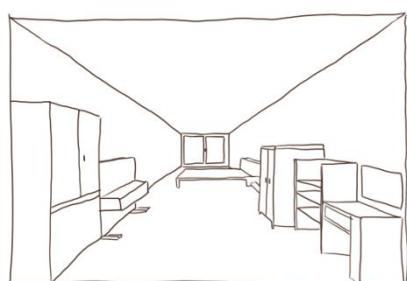
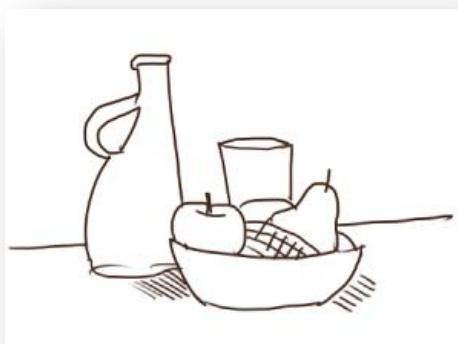
2. 1 Vsebinska analiza likovnega dela

Vsebinsko jedro likovnega dela imenujemo **Motiv**. **Motiv** je to, kar likovno delo predstavlja, kar je v njem upodobljeno.

V tabeli so v levem stolpcu predstavljene posamezne motivne zvrsti, v desnem pa so med seboj pomešane njihove opise. Ustrezno jih poveži med seboj. Kjer je potrebno, vpiši tudi manjkajoče podatke.

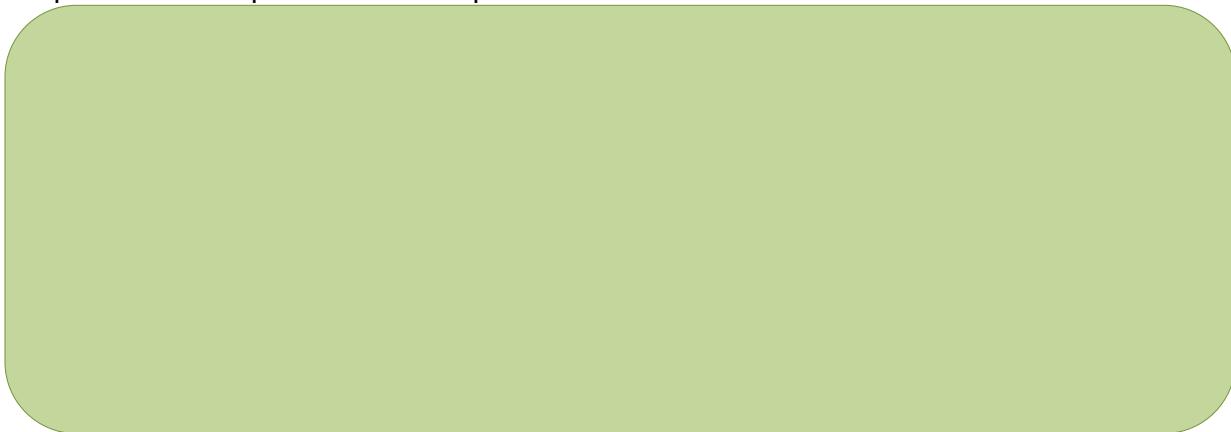
	MOTIV	Opis motiva
1.	KRAJINA	Prizor iz vsakdanjega življenja.
2.	TIHOŽITJE	Upodobitev narave. Upodobitev mestne _____ imenujemo _____, upodobitev morske _____ pa _____.
3.	EKSTERIER	Upodobitev notranjega prostora.
4.	PORTRET	Satirična upodobitev osebe ali situacije.
5.	ŽANR	Upodobitev mrtve narave. Pogosto so upodobljeni _____.
6.	INTERIER	Upodobitev zunanjega prostora.
7.	KARIKATURA	Upodobitev ene ali več oseb (npr.dvojni ____).

Na spodnjih slikah določi vrsto motiva tako, da vpišeš ustreznou številko iz zgornje tabele v kvadrat ob motivu.

Posebne oblike portreta so: **AKT, EN FACE, PROFIL, DELNI PROFIL, AVTOPORTRET, BUSTA, FIGURA, SKUPINSKI PORTRET, ZAROČNI PORTRET.**

Opiši značilnosti posameznih vrst portretov.

Pod spodnje slike, ki jih je naslikal Giuseppe Archimboldo, napiši vrsto portreta. Napiši, iz katerih rastlin so sestavljeni portreti.

Slika 1: Pomlad

Slika 2: Vertumnus - Cesar Rudolf II.

Slika 3: Pridelek

...zakaj pa je slikar cesarja upodobil kot tega boga?

Ali veš, kdo je Vertumnus?

Vertumnus je bil starorimski oz. etruščanski bog letnih časov, vrtov, rasti rastlin in sadnih dreves...

Hm... veš ti?

Vsebino likovnega dela bolje razumemo, če poznamo naslednje pojme:

- a) **SIMBOL** je predmet, znamenje ali pojav, ki ima _____ pomen. **Predmet** kot simbol: žival (vpiši primer živali in njen simbolni pomen, npr. lev, simbol moči) _____, rastlina (vpiši primer rastline in njen simbolni pomen, npr. lovor, simbol večnosti) _____, oseba (vpiši primer osebe in njen simbolni pomen, npr. dimnikar, simbol sreče) _____, stvar (vpiši primer predmeta in njegov simbolni pomen, npr. tehnicista, simbol pravice) _____. **Znamenje** kot simbol: stevilo (vpiši primer števila in njegov simbolni pomen, npr. 3, simbol svete trojice) _____, geometrijski lik (vpiši primer lika in njegov simbolni pomen, npr. krog, simbol popolnosti) _____. **Pojav** kot simbol: barva (vpiši primer barve in njen simbolni pomen, npr. bela, simbol čistosti, nedolžnosti) _____), naravni pojav (vpiši primer pojava in njegov simbolni pomen, npr. pomlad, simbol preporoda) _____.
- b) **PERSONIFIKACIJA** ali _____. Personifikacija je pojem ali ideja, upodobljena kot _____ (glej sliko 4). Personifikacija je pogosto upodobljena kot _____. Prepoznavna je po svojih _____. Napiši nekaj primerov personifikacij in njihovih atributov: _____.

Imenuj attribute upodobljene personifikacije!

Slika 4: Giorgio de Chirico: Samota (Melanholija)

Na spodnjih slikah so upodobljene različne personifikacije. Napiši, katero personifikacijo predstavlja posamezna upodobitev. Zapiši tudi attribute, po katerih si jo prepozna(a).

Slika 5: A. Košar

Slika 6: T. Volovšek

Slika 7: P. Zorko

Slika 8: L. Tovornik

Slika 5:

- Personifikacija _____
- Atributi _____

Slika 6:

- Personifikacija _____
- Atributi _____

Slika 7:

- Personifikacija _____
- Atributi _____

Slika 8:

- Personifikacija _____
- Atributi _____

Na risalni list z barvnimi svinčniki, flumastri ali tempera barvami izdelaj svoj primer personifikacije, npr. personifikacijo narave, cvetja, posameznega letnega časa...

c) **ATRIBUT** je predmet, žival, rastlina ali oseba, po kateri prepoznamo _____.

Predmet kot atribut (vpiši primer predmeta in osebo, ki jo prepoznamo po njem) _____, **rastlina** kot atribut (vpiši primer rastline in osebo, ki jo prepoznamo po njej) _____, **oseba** kot atribut (vpiši primer osebe in personifikacijo, ki jo prepoznamo po njej) _____.

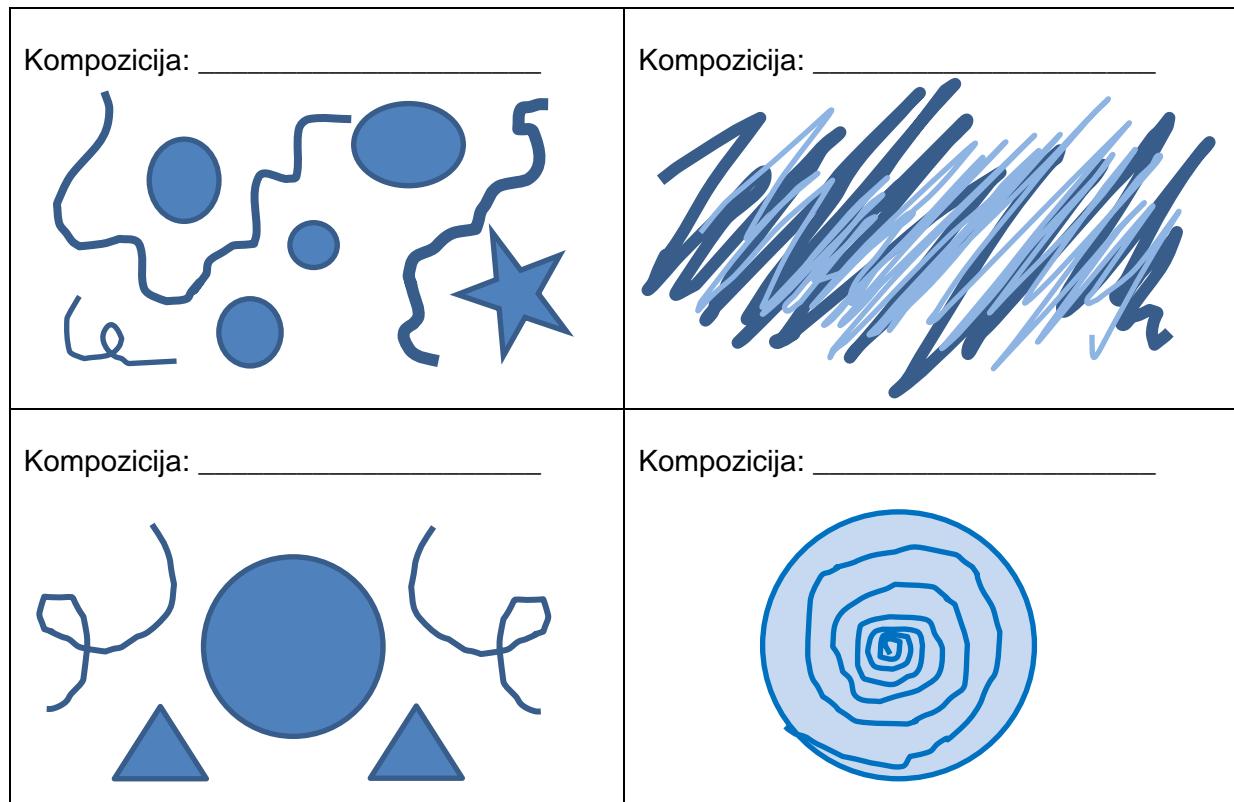
d) **ALEGORIJA** je prizor, ki vključuje simbole, personifikacije in attribute ter upodablja pojme

(_____), dogajanja v naravi (_____) ali občutja (______).

2. 2 Oblikovna analiza likovnega dela

Oblikovno analizo likovnega dela sestavljajo: kompozicija, perspektiva in morfološki slog.

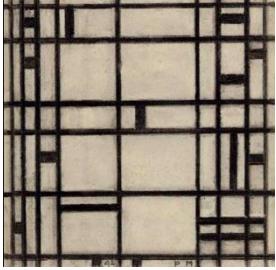
Kompozicija je zgradba likovnega dela. Lahko je: statična, dinamična, prosta ali nevezana, krožna, horizontalna, vertikalna, diagonalna, sestavljena, trikotna, piramidalna, radialna, simetrična, asimetrična... Pod spodnje risbe zapiši vrsto kompozicije. Možnih je več odgovorov.

Slika 9: Primeri kompozicij

2. 2. 1 Statična in dinamična kompozicija

Glede na razgibanost poznamo statično in dinamično kompozicijo. Statično kompozicijo bi lahko poimenovali umirjena, dinamično pa razgibana. Preberi značilnosti posamezne vrste kompozicije v spodnji tabeli in pod prikazana likovna dela zapiši, kakšno vrsto kompozicije imajo. Utemelji svoj izbor.

STATIČNA KOMPOZICIJA	DINAMIČNA KOMPOZICIJA
<ul style="list-style-type: none">• Notranje urejeni, lahko pregledni elementi,• vsak del je zase samostojna celota,• enakomeren, prekinjen ritem,• ravne linije in ploskve,• pravi koti,• oglata telesa,• simetrija,• brezizrazni obrazi.	<ul style="list-style-type: none">• Zraščenost elementov in slabša preglednost sestavnih elementov,• tekoč in neprekinjen ritem,• krive linije in ploskve,• ostri koti, ki ustvarjajo napetost,• okrogla telesa,• asimetrija,• čustveno razgibani obrazi.
   	

Slika 10: Primeri statičnih in dinamičnih kompozicij

2. 2. 2 Križanka s področja oblikovne analize

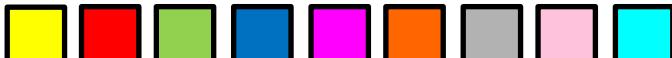
Reši križanko, ki vključuje gesla z vsebinami oblikovne analize. Črke iz pobarvanih kvadratov vpiši v polja ustrezne barve. Prebral(a) boš priimek baročnega slikarja, mojstra svetlobne perspektive.

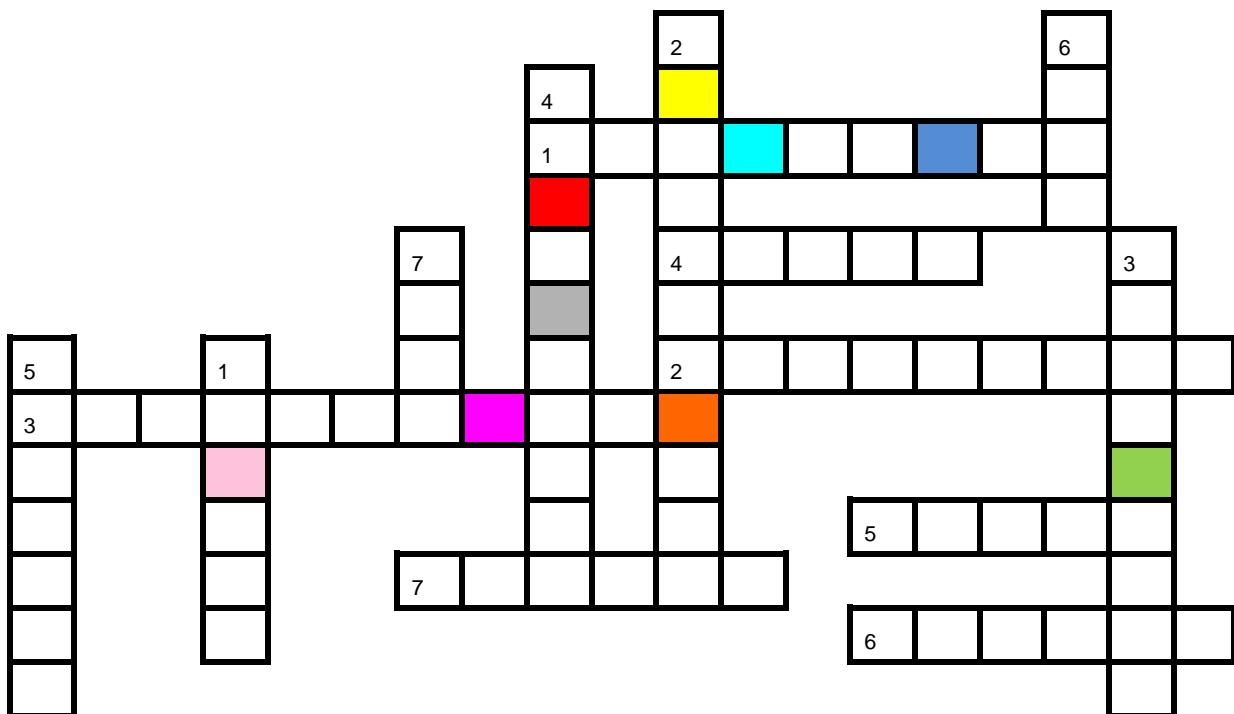
Vodoravno

1. Perspektiva, ki videz prostora ustvarja s pomočjo svetlobe in sence.
2. Vrsta perspektive, ki so jo uporabljali Egipčani.
3. Drug izraz za zračno perspektivo.
4. Za statično kompozicijo je značilno enakomerno ponavljanje elementov. Kako imenujemo ponavljanje elementov v likovni, pa tudi v glasbeni umetnosti?
5. Takšni koti so značilni za statično kompozicijo.
6. Pri barvni perspektivi te barve »stopajo« v ospredje.
7. Izraz »perspektiva« lahko pomeni tudi _____ na stvar.

Navpično

1. Prostorski ključ drugače imenujemo tudi globinsko _____.
2. Eden izmed prostorskih ključev.
3. Drug izraz za razgibano kompozicijo.
4. Način izražanja posameznika.
5. Post-impresionist, slikar »Sončnic«, ki je pogosto uporabljal barvno perspektivo.
6. Ime slovenskega slikarja impresionista, avtorja »Sejalca«.
7. Ime slikarja Magritta, avtorja slike »To ni pipa.« (V katero smer moderne umetnosti bi uvrstil to sliko? Ali je prostor v njej upodobljen?)

Geslo:

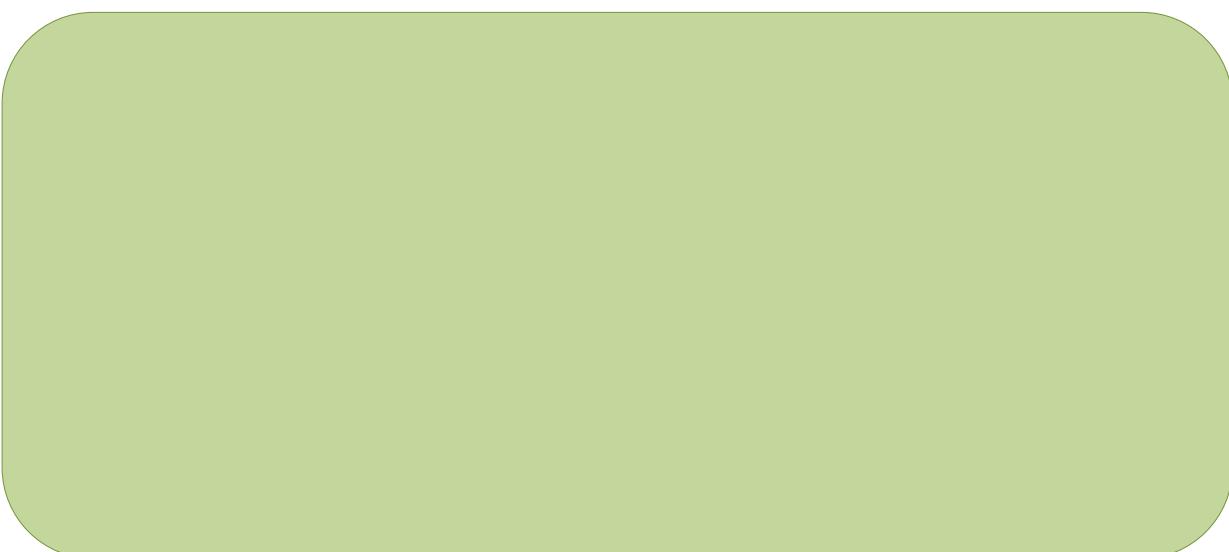
2. 3 Samostojna analiza likovnega dela

Preberi spodnjo likovno kritiko. Reši naloge:

- 1) Izpiši elemente vsebinske in oblikovne analize ter besede, ki jih ne razumeš. Pomen teh besed poišči v Slovarju slovenskega knjižnega jezika ali v Slovarju tujk.
- 2) Dopolni analizo tega likovnega dela.
- 3) Izberi primer sodobnega likovnega dela ali razstave ter napiši analizo likovnega dela. Vključi tudi elemente likovne kritike – utemelji pozitivne in negativne vidike svoje ocene.

<p>Izgubljeno v komunikaciiji</p> <p>Samostojna razstava KOLEKTIVE, Vesna Bukovec, Lade Cerar in Metka Zupanič Galerija A+A, Benetke 18. 1. 2011-8. 2. 2011 Otvoritev: torek, 18. 1. 2011 ob 18.00</p> <p>Razstava <i>Izgubljeno v komunikaciiji</i> predstavlja tri avtorice iste generacije, rojene v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, ki ustvarjajo samostojno in v okviru skupine KOLEKTIVA.</p> <p>Na razstavi bo KOLEKTIVA (Vesna Bukovec, Lada Cerar, Metka Zupanič) predstavila prostorsko instalacijo <i>Lost in Communication</i> (<i>Izgubljeno v komunikaciiji</i>) iz leta 2010, sestavljeno iz prepletajočih se žlebnih cevi, pobravanih v žive barve, ki kaotično zasedajo galerijski prostor. Modularnost cevi omogoča različne naključne in spremenljive postavitve. Skulptura občasno vključuje tudi zvok, pridušene radijske valove, na katerih ni moč</p>	
--	---

Vir: Izgubljeno v komunikaciiji, 2012

3 LIKOVNA PODROČJA

3. 1 Slikarstvo - kaj mi pomenijo barve?

Barve so osnovno izrazno sredstvo slikarstva. Znani slikarji različnih umetnostno-zgodovinskih obdobij in smeri so o barvah in o njihovem pomenu v svojem ustvarjanju izrazili različna mnenja. Poskušaj pojasniti, kaj so umetniki s svojimi izjavami žeeli povedati. Na spletu ali v literaturi poišči njihova dela in razmisli, kako je njihovo mnenje o barvah povezano z njihovimi slikami in z obdobji/smermi, v okviru katerih so delovali. S čim so slikarji pogosto primerjali učinke barv? Zakaj?

Marc Chagall: »*Barva je vse. Ko je barva prava, je tudi oblika prava. Barva je vse, je vibracija kot glasba.*«

Paul Gauguin: »*Če vidiš drevo modro, ga naslikaj modro.*«

Vincent van Gogh: »*Modra ne obstaja brez rumene in oranžne.*«

Vasilij Kandinski: »*Barva je klaviatura, oči so usklajenost in duša je klavir z mnogimi strunami. Umetnik je roka, ki igra, se dotika ene tipke za drugo in povzroča vibracije v duši.*«

Edouard Manet: »*Črna ni barva.*«

Tizian: »*Dober slikar potrebuje samo tri barve: črno, belo in rdečo.*«

Henri Matisse: »Naprstnik rdeče barve je bolj rdeč kot celo vedro rdeče barve.«

Leonardo da Vinci: »Črna je kot počena posoda, ki ji je odvzeta sposobnost vsebovati karkoli.«

Joan Miro: »Postopoma sem dosegel stopnjo, ko uporabljam samo nekaj oblik in barv. Ni prvič, da so slike narejene na osnovi zelo ozke barvne palete. Freske desetega stoletja so naslikane tako. Zame so čudovite.«

Edvard Munch: »Nekega večera sem se sprehajal po cesti /.../ Sonce je zahajalo – oblaki so bili kot s krvjo obarvani rdeče. Imel sem občutek, kot da vsa narava kriči – zdelo se mi je, da lahko slišim krike. Naslikal sem to sliko, naslikal krvave oblake. Barve so kričale.«

Pablo Picasso: »Če mi zmanjka modre barve, uporabim rdečo.«

Pablo Picasso: »Zakaj dve barvi, postavljeni druga ob drugo, zapojeta?«

Auguste Renoir: »Hočem donečo rdečo, ki bo zvenela kot zvon.«

William Turner: »Svetloba je torej barva.«

3. 1. 1 Barvni vplivi in pomeni

Barva kot osnovno izrazno sredstvo slikarjev ima na človeka (gledalca) večplasten vpliv. Ta je lahko psihološki, fiziološki, simbolni in likovni, ki izhaja iz medsebojnega učinkovanja barv in barvnih ploskev.

- a) **Psihološki vplivi barv** (poveži barve v desnem stolpcu z opisanimi vplivi v levem stolpcu).

BARVNI VPLIVI	BARVE
Delujejo toplo.	MODRA, MODRO-ZELENA, VIJOLIČNA, SREBRNA
Deluje optimistično.	TEMNE BARVE
Deluje energično.	ZLATA
Delujeta sterilno.	RAZLIČNI ODTENKI RJAVE BARVE
Vzbuja asociacijo naravnega ali umazanega.	ZELENA IN SVETLE BARVE (mešane z belo)
Delujejo sproščajoče.	BELA IN SVETLO MODRA.
Deluje razkošno.	RUMENA, ORANŽNA, RDEČA, ZLATA
Delujejo hladno.	RDEČA
Delujejo resno, elegantno.	RUMENA
Ustvarjajo učinek približevanja.	HLADNE BARVE
Ustvarjajo učinek oddaljevanja.	TOPLE BARVE
Optično razširijo prostor.	TEMNE BARVE
Optično zožijo prostor.	SVETLE BARVE

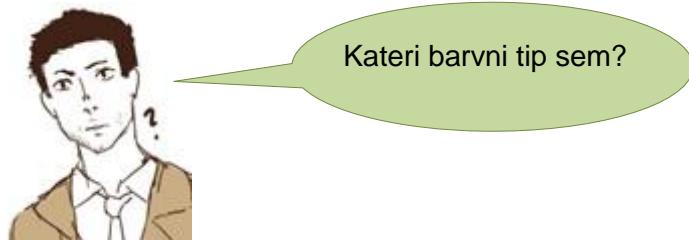
- b) **Fiziološki vplivi barv** (poveži barve na desni strani z opisanimi vplivi na levi strani – nekatere barve imajo lahko več vplivov; pobarvaj posamezna področja obraza in vrat tako, da bo ustrezalo opisanemu barvnemu vplivu).

Pospešuje metabolizem. Zvišuje krvni tlak. Pomirja. Stimulira možgansko aktivnost. Znižuje krvni tlak. Je povezana s srcem in pljuči. Vpliva na grlo in glas. Vpliva na vid, sluh in vonj. Vpliva na krvna obtočila in živčni sistem.	MODRA RUMENA RDEČA VIJOLIČNA ORANŽNA ZELENA	
---	--	--

- c) **Simbolni pomeni barv** (poveži barve na levi strani z ustreznimi opisi simbolnih pomenov na desni strani).

BARVA	SIMBOLNI POMEN
ČRNA	Simbol ljubezni, smrti, božiča, valentinovega...
MODRA	Simbol narave, rastlin, mladosti, zdravja,...
RDEČA	Simbol sonca, zlata, bogastva,...
ZELENA	Simbol čistosti, nedolžnosti, prehoda v drugo stanje,...
BELA	Simbol žalovanja, elegance, smrti,...
RUMENA	Simbol zemlje, naravnega, pogosta barva embalaže »bio« izdelkov,...
RJAVA	Simbol konservativnosti, dolgočasnosti, žalosti, srebra,...
SIVA	Simbol modrosti, razuma, moči, odločnosti, poduhovljenosti,... Temna – simbol globine; svetla – simbol neba.

3. 1. 2 Zanimivost iz sveta barv

Barve so pomemben del človekove vizualne podobe in bivalnega prostora. Z ustreznimi barvami lahko poudarimo naše dobre lastnosti ter oblikujemo spodbudno bivalno okolje, z izbiro neustreznih barv pa lahko ustvarimo ravno nasprotni učinek. Nekateri sodobni likovni teoretički razvrščajo barve v barvne skupine, poimenovane po letnih časih. Te skupine poleg tipičnih barv upoštevajo tudi vizualne in značajske značilnosti oseb, posameznikove interese ter slog življenja.

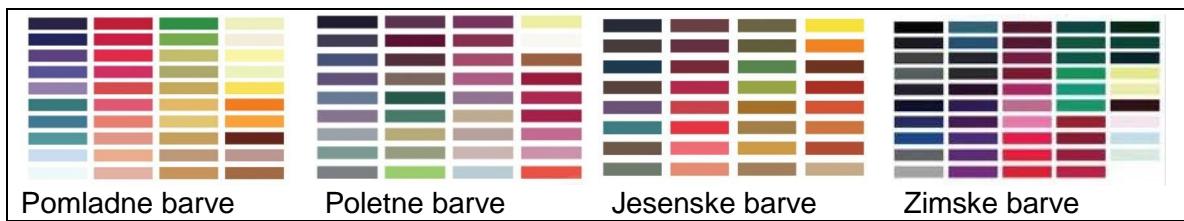
Pomladnjemu barvnemu tipu pristajajo jasne, svetle, ne preveč intenzivne barve, npr. travnato zelena, rumena, oranžna, barva breskve, mirešča in barva lososa. Barve morajo biti tople, veseli, čiste in sijoče. Osebe so večinoma svetle polti in mehkih obraznih potez, svetlih oči in las. Pomladnjim tipom pristajajo rahla, naravna lica. Primerno izbiro nakita predstavljajo biseri, jantar, topli odtenki poldragih kamnov, zmeren lesk, naravne barve, slonova kost, nebarvan les in usnje. Primerna so oblačila klasičnih krovjev, z majhnimi ali srednje velikimi vzorci (predvsem rastlinski in cvetlični) in toplih svetlih barv (Slika 11).

Za **poletni barvni tip** so značilni plavi ali rjavi lasje s pepelnatim odtenkom. Njihova koža je občutljiva, svetla, prosojna, pogosto s podočnjaki. Hitro porjavijo in pridobijo lešnikovo barvo. Njihova značilnost so sivo-modre, modro-zelene ali sivo-rjave oči. Od nakita temu barvnemu tipu najbolj pristaja belo zlato, srebro, bela pločevina, rožnati in modri biseri, barvan lakiran les, plastika, ogrlice, mat ali svetleči kamni. Ustrezajo mu romantična, enostavna, klasična,

oblačila z majhnimi, nežnimi vzorci. Primerne so hladne barve, vendar lahko barvna paleta vključuje tudi ne preveč intenzivne rdeče in rumene barvne odtenke (Slika 11).

Za **jesenski barvni tip** je značilna temnejša polt. Oči so rjave in se pojavljajo v različnih niansah, lahko pa so tudi zelene in modre. Oblačila in modni dodatki naj bodo v toplih barvnih tonih (Slika 11). Karakteristični so svetlo do temno rjavi lasje z rdečo nianso ali rdeči lasje v barvnem odtenku bakra in mahagonija.

Zimski barvni tip ima pogosto zelo svetlo polt in izrazite temno rjave, sive, ledeno modre ali intenzivno zelene oči. Naravna barva las je črna do modro črna ter temno rjava do svetlo rjava. Primerni so hladni in intenzivni barvni odtenki ter kontrastne kombinacije oblačil (Slika 11).

Slika 11: Barvne palete različnih barvnih tipov

Ugotovi, kateremu barvnemu tipu pripadajo posamezni kolaži na sliki 12 ter obrazi na sliki 13. Sestavi svoj kolaž iz fotografij, barvnega papirja, vzorcev, izrezkov iz revij ipd.

Slika 12: Kolaži različnih barvnih tipov

Slika 13: Primeri obrazov različnih barvnih tipov

3. 1. 3 Uporaba barv v praksi

Izberi kombinacije barv, ki bi bile ustrezena v naslednjih nalogah (vpiši ustrezeno črko v kvadrat ob posamezni nalogi). Utemelji svoj izbor.

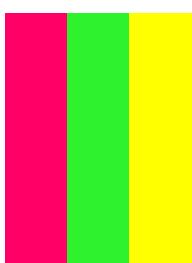
- a) Ustvarjanje jesenskega vzdušja.

- b) Ustvarjanje pravljičnega vzdušja.

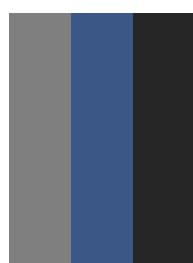
- c) Ustvarjanje vzdušja pomladi.

- č) Šopek za otroka ali otroška izložba.

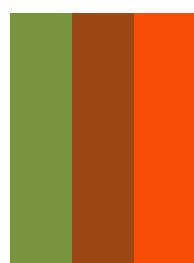
- d) Poslovno darilo za moškega.

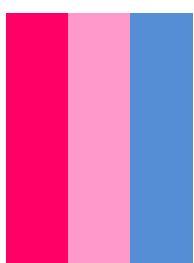
A

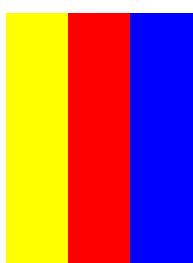
B

C

Č

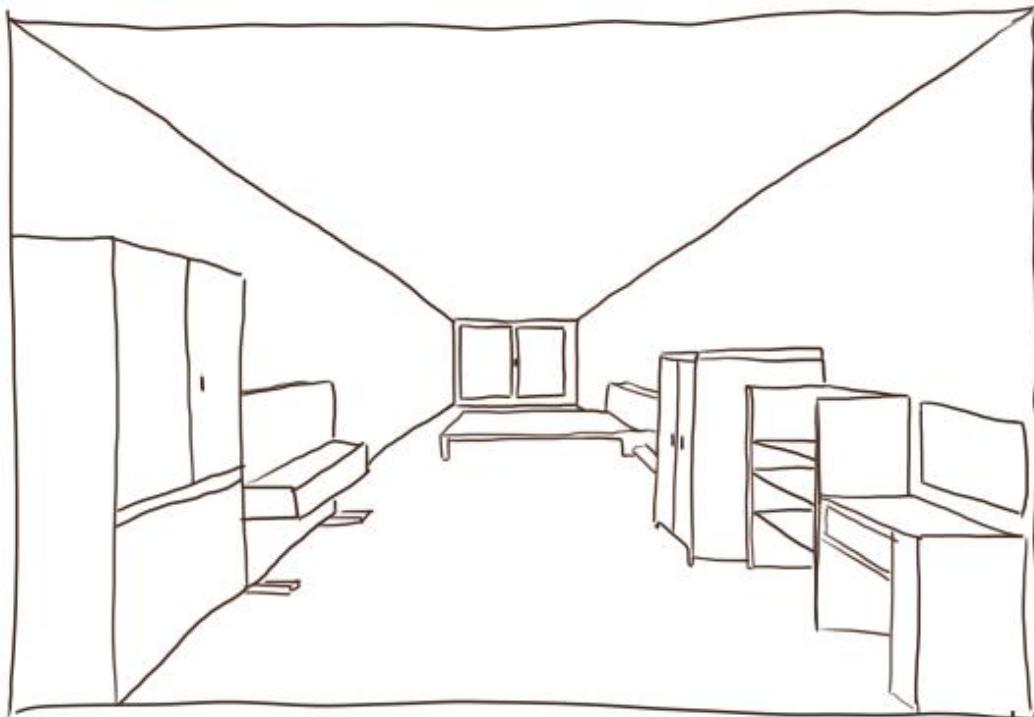

D

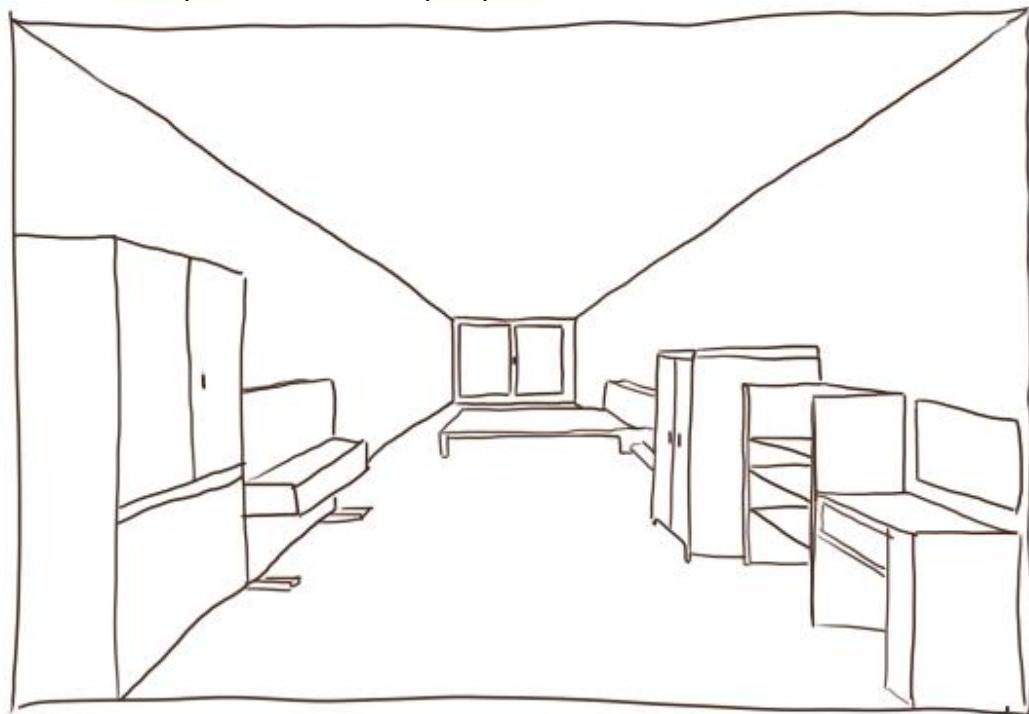
3. 1. 4 Barvni učinki v prostoru

Uporabi znanje o barvni perspektivi in pobarvaj risbe prostorov tako, da boš:

- a) na sliki 14 optično skrajšal(a) prostor in
- b) na sliki 15 optično zvišal(a) prostor.

Slika 14: Risba prostora v linearni perspektivi

Slika 15: Risba prostora v linearni perspektivi

3. 1. 5 Slikarske tehnike in zvrsti slikarstva

1. Poveži slikarske tehnike - medije v levem stolpcu z njihovimi opisi v desnem stolpcu.

freska	okenska slika
akvarel	lepljenka
mozaik	slikanje na svež omet
oljne barve	vodene barve
vitraž	tehnika, nastala v 15. stol.; barve redčimo s terpentinom ali lanenim _____
kolaž	slika, sestavljena iz kamenčkov, koščkov marmorja ali stekla

2. Zvrsti slikarstva razlikujemo glede na podlage, na katere slikamo. Poveži zvrsti slikarstva, v levem stolpcu z ustreznimi opisi v desnem stolpcu.

stensko slikarstvo	poslikava uporabnih predmetov, npr. (napiši) _____
tabelno slikarstvo	ali slikarstvo iluminiranih rokopisov (lat. illuminare = osvetliti); tudi knjižno slikarstvo
miniaturno slikarstvo	slikarstvo na lesene površine
uporabno slikarstvo	napeto na lesen okvir; najpogostejsa slikarska podlaga
slikarstvo na platno	na stenske in stropne površine

Slika 16 : Slikarstvo in modno oblikovanje

Kaj meniš, kateri slikar je predstavljal navdih oblačilu in blagu na Sliki 16? V katero zvrst slikarstva bi ga uvrstil(a)? Poišči v literaturi in na spletu še kakšen primer umetnika, ki je navdihnil modne oblikovalce.

3. 1. 6 Novi slikarski mediji in sodobni načini slikarskega ustvarjanja

Sodobni slikarji raziskujejo nove slikarske medije in načine izražanja, kar prikazujejo slike od 17 do 19. Napiši, kaj meniš o takšnem načinu ustvarjanja? Mnenje poskušaj utemiljiti z vidika slikarskih tehnik, vizualnega učinkovanja ter sporočilnosti prikazanih del. Pri razlagi si lahko pomagaš z internetom.

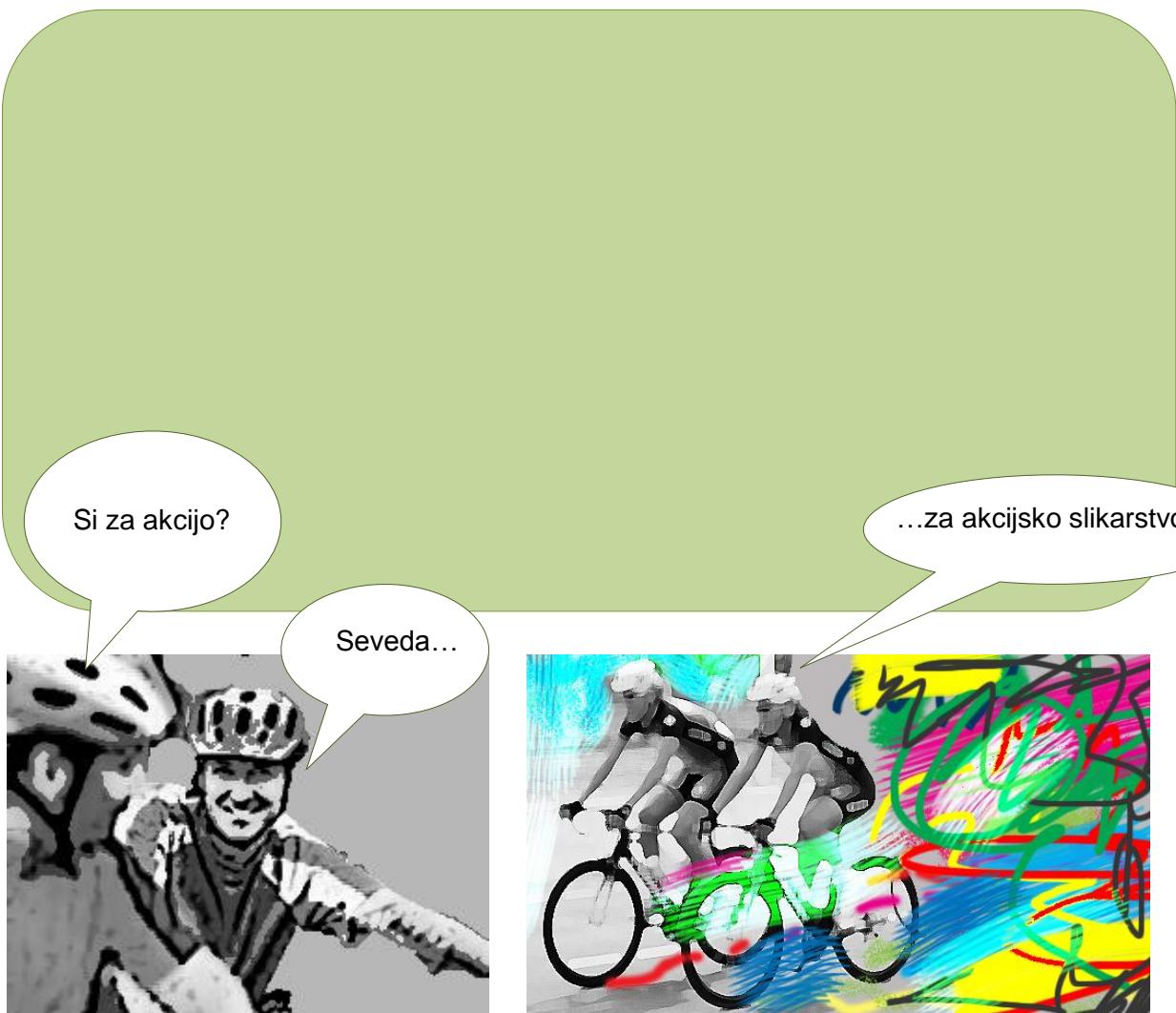
Slika 17: Digitalna instalacija

Slika 18: Klein:Modri kvadrat

Slika 19: Akcijsko slikarstvo

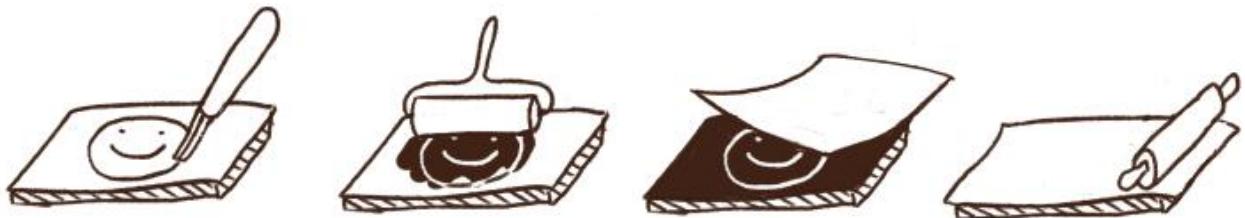

3. 2 Grafika

Beseda izhaja iz gr. *graphein*, kar pomeni pisati, vrezovati. Osnovna značilnost grafike je, da izdelamo matrico, ki jo lahko večkrat odtisnemo. Odtise imenujemo grafični listi. Glede na to, kateri del matrice se odtisne, ločimo tri vrste tiska (dopolni manjkajoče podatke):

VISOKI TISK	GLOBOKI TISK	PLOSKI TISK
Odtisne se _____ _____ del matrice.	Odtisne se _____ _____ del matrice.	Odtisne se _____ _____ matrica.

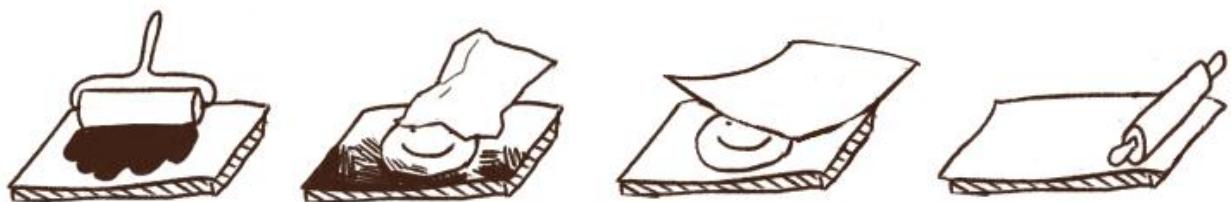
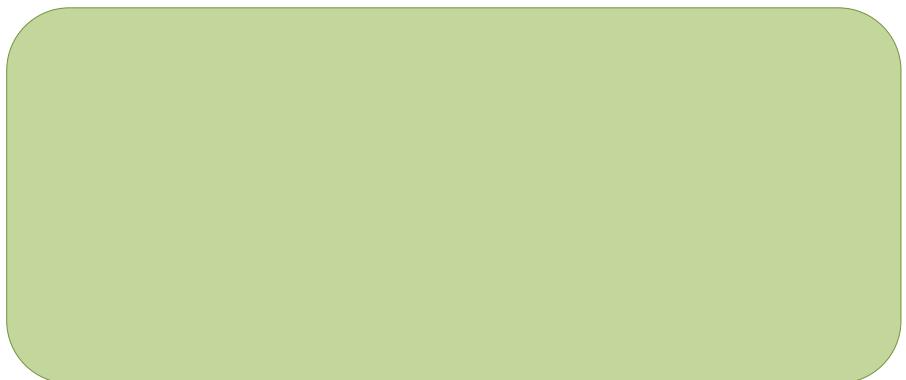
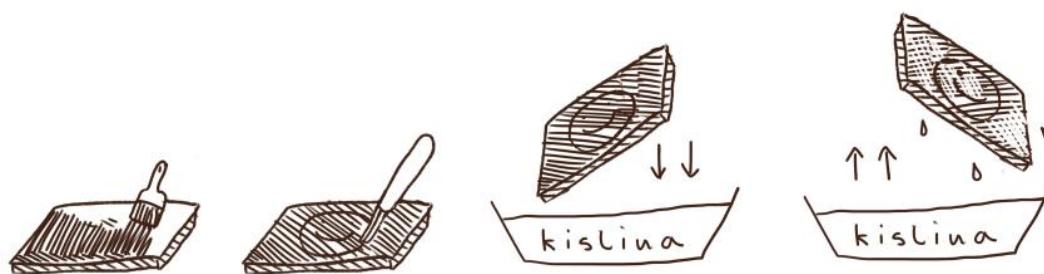
Opiši postopek izdelave grafične tehnike lesoreza.

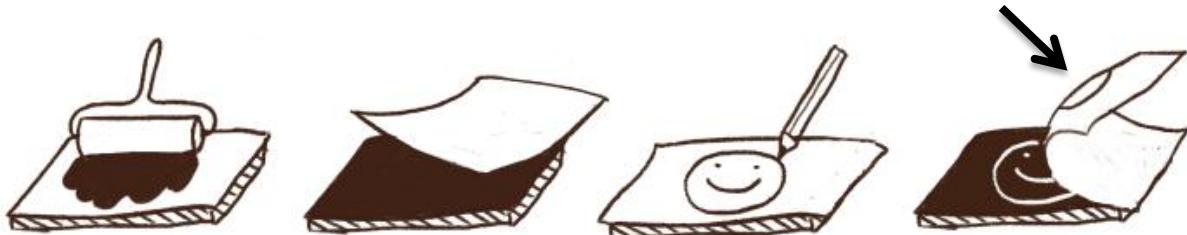
Opiši postopek tiskanja pri bakrorezu.

Opiši postopek tiskanja pri jedkanici.

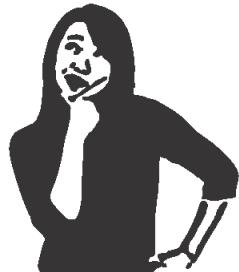

Opiši postopek tiskanja pri monotipiji.

4 PREVERI SVOJE ZNANJE

Obkroži pravilni odgovor!

	<p>Grafične tehnike visokega tiska so:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. jedkanica, akvatinta, bakrorez, 2. jedkanica, akvatinta, lesorez, 3. lesorez in linorez, 4. monotipija, litografija, tisk z lepenko.
Za dinamično kompozicijo je značilno (možnih je več odgovorov)	<p>Personifikacija je:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. predmet, znamenje ali pojav, ki ima dodaten pomen, 2. predmet, rastlina, žival ali oseba, po kateri prepoznamo upodobitev, 3. pojem ali ideja, upodobljena kot oseba, 4. prizor, ki lahko upodablja dogajanje v naravi, občutja,...
Zelena barva je simbol:	<p>Hladne barve so (možnih je več odgovorov):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rumena, rdeča, oranžna, 2. rumena, rdeča, rumeno-zelena, 3. modra, zeleno-modra, vijolična, 4. modra, svetlo-modra, svetlo-vijolična.
Za ploskoviti/ plastični morfološki slog je značilno (za vsak morfološki slog označi odgovore v različnih barvah; možnih je več odgovorov za vsak slog):	<p>Za slikoviti morfološki slog je značilno (možnih je več odgovorov.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. na slikovni ploskvi delujejo liki tridimenzionalno, 2. liki delujejo umirjeno razgibano, 3. liki se med seboj prepletajo, 4. razgibane kompozicije, 5. jasne konture, 6. zabrisane konture, 7. svetlo-temni kontrasti, 8. prostor je upodobljen in neomejen.

5 ZGODOVINA SLIKARSTVA

Ponovi zaporedja in časovno opredelitev umetnostno-zgodovinskih obdobij!

5.1 Slikarstvo v starem veku

Odgovori na vprašanja ali dopolni manjkajoče podatke!

1. Prazgodovinsko slikarstvo

i. Kako še drugače imenujemo prazgodovinsko slikarstvo?

ii. Kateri so najpogosteji motivi tega slikarstva?

iii. Imenuj vsaj dve jami, ki sta znani po teh slikah. _____

iv. Opiši razliko med upodabljanjem živali in ljudi.

2. Egipčansko slikarstvo

i. Katera dva tipa upodobitev sta značilna za egipčansko slikarstvo?

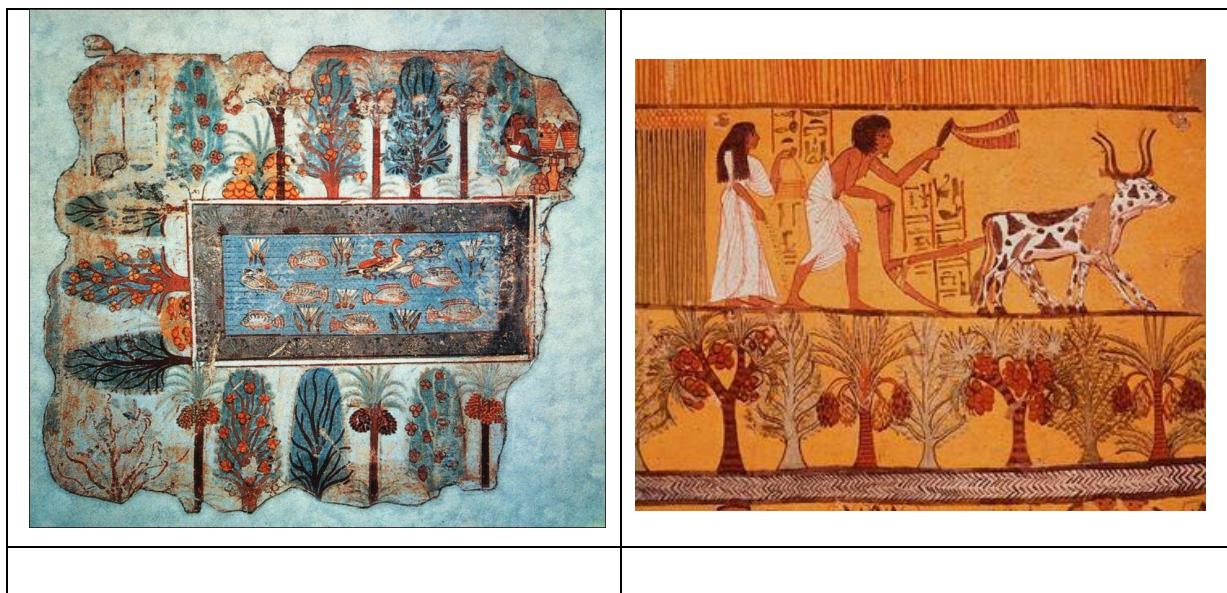
ii. Opiši egipčanski kanon. _____

iii. Opiši vlogo in simbolne pomene barv v egipčanskem slikarstvu.

iv. V slikarstvu so prostorski učinek dosegli z uporabo dveh perspektiv: vzporedne in konceptualne perspektive. Opiši obe perspektivi in pri tem upoštevaj, da je bilo egipčanskemu slikarju eno glavnih vodil upoštevanje načela največje jasnosti. Na naslednji strani sta perspektivi tudi slikovno predstavljeni. Pod vsako sliko napiši, z uporabo katere perspektive je upodobljen prostor.

- Vzporedna perspektiva _____

- Konceptualna perspektiva _____

Slika 20: Perspektiva v egipčanskem slikarstvu

3. Za grško slikarstvo so značilne poslikave vaz v različnih slogih. Dva izmed njih sta predstavljena na sliki v naslednjih slogih. Ugotovi, za katera sloga gre. Opiši značilnosti vseh slogov poslikave.

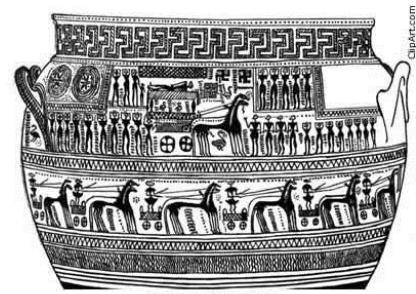
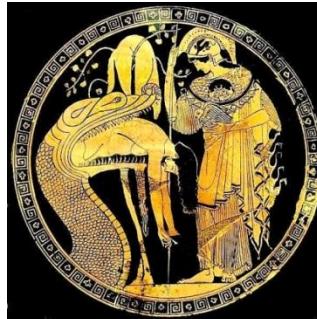
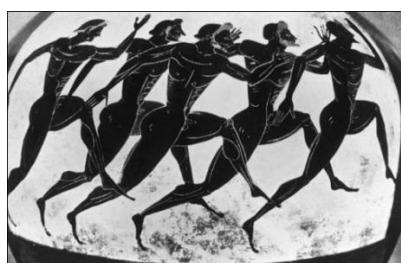
- i. Geometrični slog:

- ii. Slog črnih figur na rdečem ozadju: _____

- iii. Slog rdečih figur na črnem ozadju: _____

- iv. Poslikave belih vaz: _____

- v. Naštej nekaj oblik grških vaz.

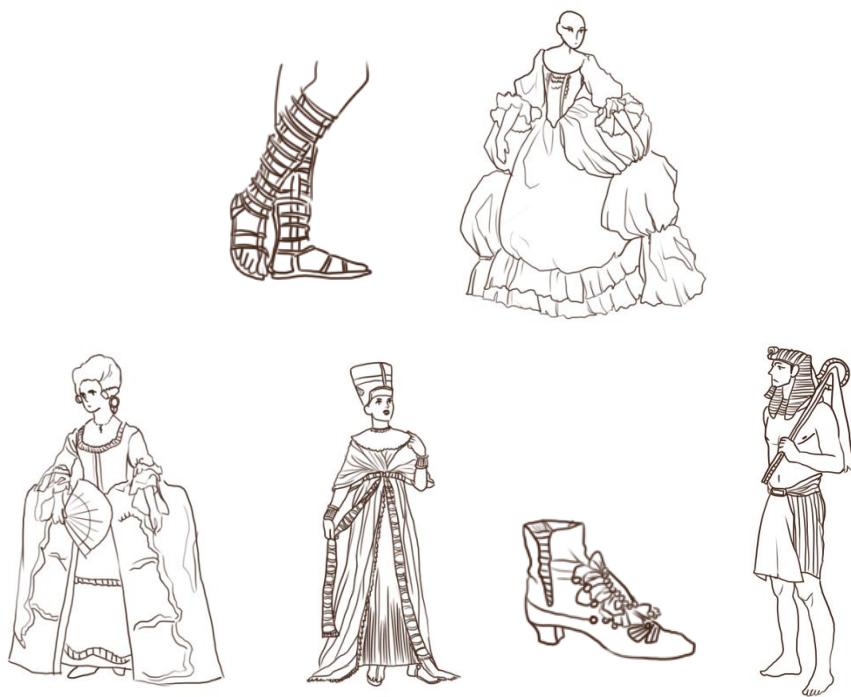
Slika 21: Slogi poslikav grških vaz

5.2 Barok

Obkroži, ali je trditev pravilna ali napačna. Nepravilne trditve **popravi**.

Jože Plečnik je baročni arhitekt.	DA	NE	
Robbov vodnjak se nahaja v Celju.	DA	NE	
Beseda barok pomeni »nepravilni biser«.	DA	NE	
Za barok je značilno obilje okraskov.	DA	NE	
Barok je značilen za 10. stoletje.	DA	NE	
Slovenski baročni skladatelj je Gallus.	DA	NE	
V času baroka je Valvasor napisal »Slavo Vojvodine Kranjske«.	DA	NE	
Moderne so bile razkošne lasulje in napudrani obrazi.	DA	NE	
Značilno je iluzionistično slikarstvo.	DA	NE	
V času baroka so ustvarjali skladatelji: Bach, Händel, Vivaldi, Tartini.	DA	NE	

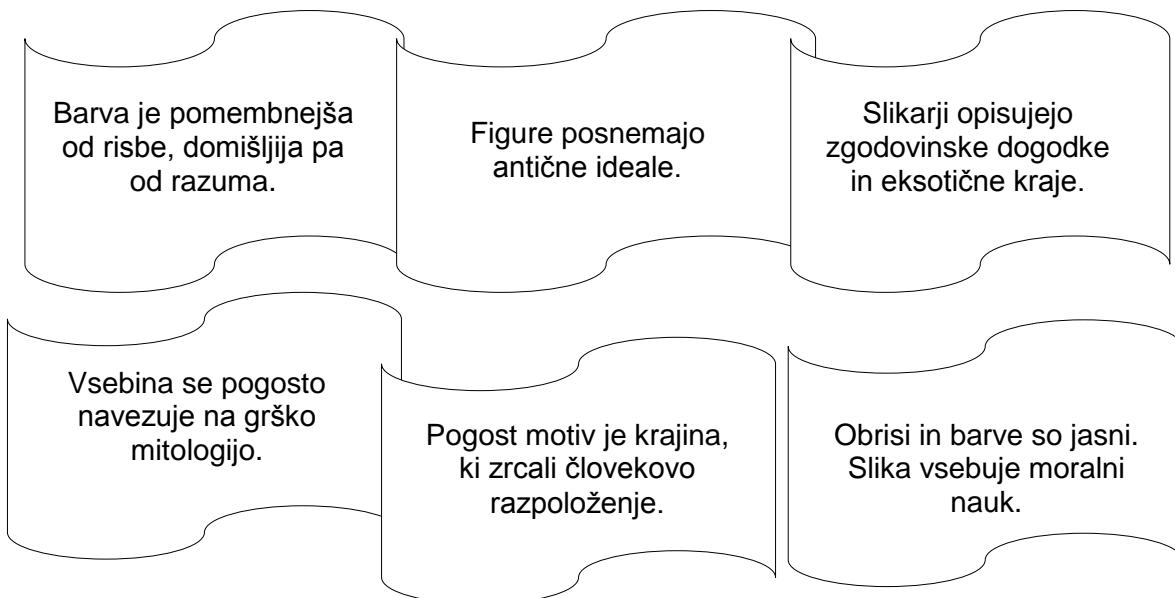
Obkroži oblačila, pričeske, obutev in izdelke, ki so značilni za barok! Napiši, v katera obdobja bi uvrstil izdelke, ki niso iz obdobja baroka.

Slika 22: Primeri oblačil in predmetov, značilnih za različna obdobja

5.3 Romantika in neoklasicizem

Trditve, ki po tvojem mnenju opisujejo značilnosti **romantičnega** slikarstva, pobarvaj **rdeče**, ostale, ki opisujejo značilnosti **neoklasicističnega** slikarstva, pa **modro**.

Besedilo, ki opisuje svetopisemske zgodbo slike Franca Kavčiča »Salomonova sodba« (Slika 23), je pomešano. Smiselno uredi besedilo ter ga zapiši.

In kralj je tako vedel,
katera je prava mati, ter ji
je dal otroka.

Salomon se je zato
odločil: »Prinesite mi
meč!«

polovico!« Ena žena je rekla:
»Dajte otroka njej!« Druga
pa je rekla:

Vsaka je trdila, da je
otrok njen.

»Presekajte ga, tako je prav!«

Ženski sta se pričkali, od
katere je otrok.

»Presekajte živega otroka na
dvoje in dajte vsaki materi eno

Poisci v literaturi ali na spletu sliko Franca Kavčiča *Salomonova sodba* ter sliko Eugena Delacroixa *Svoboda vodi ljudstvo*. Primerjaj obe slike glede uporabe barv. V čem se kaže romantičnost Delacroixove slike in v čem klasičnost Kavčičeve? Z barvnimi svinčniki pobarvaj spodnji risbi tako, da se boš barvno in slogovno čim bolj približal(a) originaloma.

Slika 23: Salomonova sodba

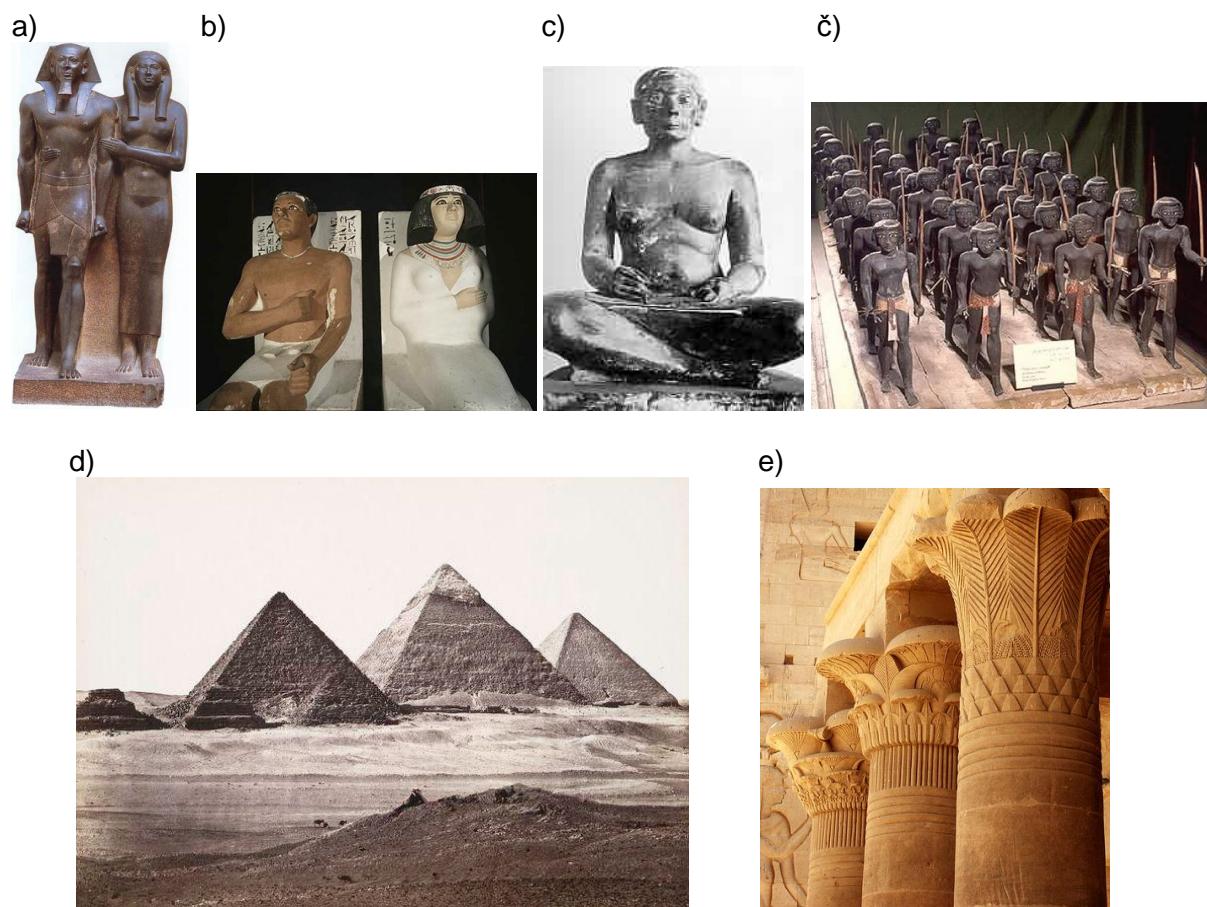
Slika 24: Svoboda vodi ljudstvo

6 EGIPČANSKO KIPARSTVO IN ARHITEKTURA

Slog oblikovanja v egipčanskem kiparstvu se je razlikoval glede na družbeni sloj. Razlike so vidne v velikosti kipov, materialih, bolj ali manj realističnih upodobitvah ipd. Piramide so najbolj prepoznavni arhitekturni spomeniki iz obdobja egipčanske umetnosti. Piramide predstavljajo idealni primer masivne gradnje. Katere druge oblike gradnje še poznaš?

K posameznim slikam poišči primerne opise ter vpiši ustrezno črko k opisu (glej primer).

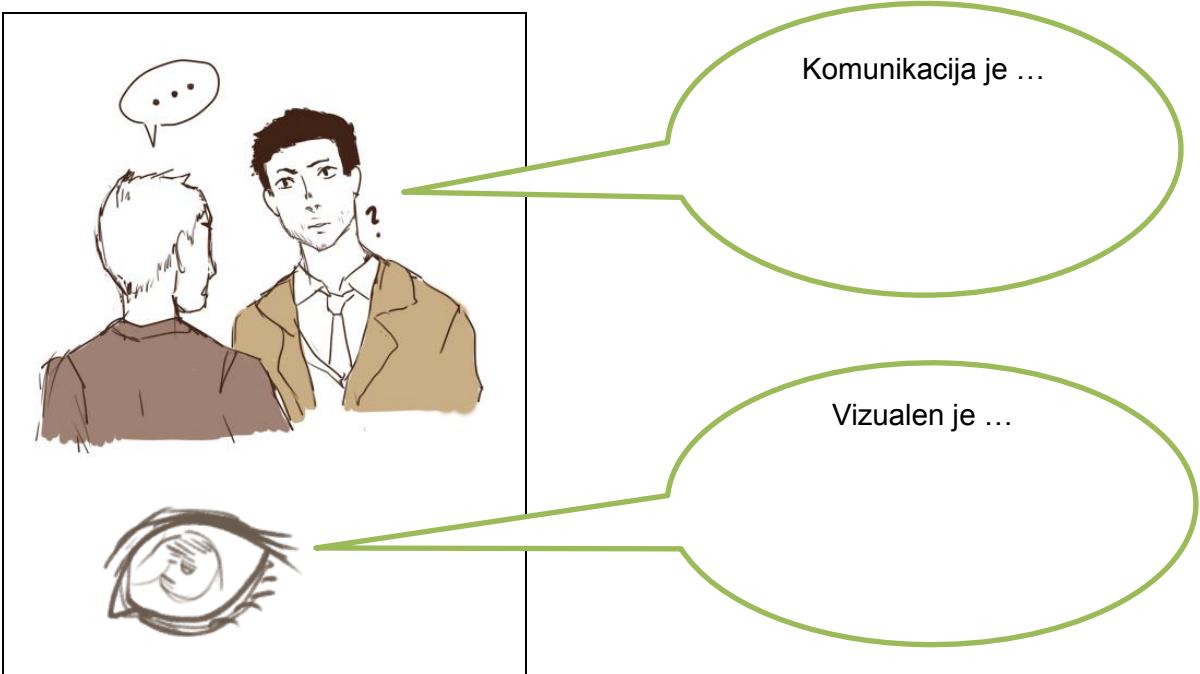
Egipčanske grobnice se imenujejo piramide.	d
Faraone so upodabljali iz kamna, idealizirano in v nadnaravni velikosti.	
Nižje sloje (sužnje, vojake) so upodabljali bolj realistično in razgibano.	
Pisarji so upodobljeni v statični kompoziciji, vendar bolj realistično kot faraoni.	
Kipe moških in žensk so pobarvali drugače.	
Stebri svetišč so v obliki papirusa ali lotosa.	

Slika 25: Primeri egipčanskega kiparstva in arhitekture

7 VIZUALNE KOMUNIKACIJE IN OBLIKOVANJE

1. Pojasni besedi »vizualen« in »komunikacija«! Napiši, katera so izrazna sredstva vizualnih komunikacij. Napiši, katere oblike komunikacije še poznaš.

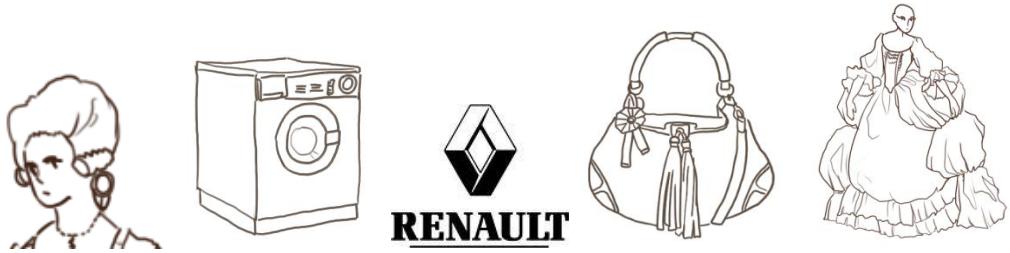
Slika 26: Vizualne komunikacije

Vizualne komunikacije so ...

Izrazna sredstva vizualnih komunikacij so ...

Oblike in primeri komunikacije...

2. Z vizualnimi komunikacijami se ukvarjajo OBLIKOVALCI. Vrste oblikovanja so: industrijsko oblikovanje, grafično oblikovanje in modno oblikovanje. Določi, v katero vrsto oblikovanja uvrščamo posamezne primere izdelkov na naslednji strani. Ali poznaš kakšnega oblikovalca? Napiši nekaj o njem/njej.

Slika 27: Primeri oblikovanja

3. Vpiši pravilno vrsto oblikovanja in manjkajoče podatke.

_____ je oblikovanje kolekcij oblačil in modnih dodatkov. Lahko je *unikatno* ali *serijsko*. Unikatno pomeni _____, serijsko pa _____. Z oblačili lahko ustvarimo svoj prepoznavni, individualni _____. _____.

_____ je oblikovanje uporabnih izdelkov različnih področij, za katere je značilno, da so industrijsko – serijsko narejeni. Estetsko oblikovani uporabni izdelki lepšajo naše bivalno okolje in izboljšujejo kvaliteto življenja.

_____ je oblikovanje logotipov, katalogov, brošur, vizitk, letakov, poslovnih map, ... Sestavni elementi _____ oblikovanja so likovne prvine (barva, črta, _____, _____, _____, _____) in tipografija. Tipografija je _____. S tipografijo lahko izrazimo značilnost besedila. Glej primere!

4. Likovne naloge s področja grafičnega oblikovanja:

a. »Izdelava napisa«

S primerno obliko pisave (tipografijo) lahko poudarimo vsebino. Kako se oblika črk spodnjih primerov povezuje z vsebino?

Slika 28: Ohranimo ustanje

Slika 29: Padanje

Slika 30: Umetnost glasbe

Izdelaj napis kraja, ki naj izraža značilnosti tega kraja. Pri tem upoštevaj barvo, ki bi najbolje predstavljala ta kraj, simbole, naravne in kulturne značilnosti izbranega kraja ter seveda primerno obliko črk.

Prostor za risbo.

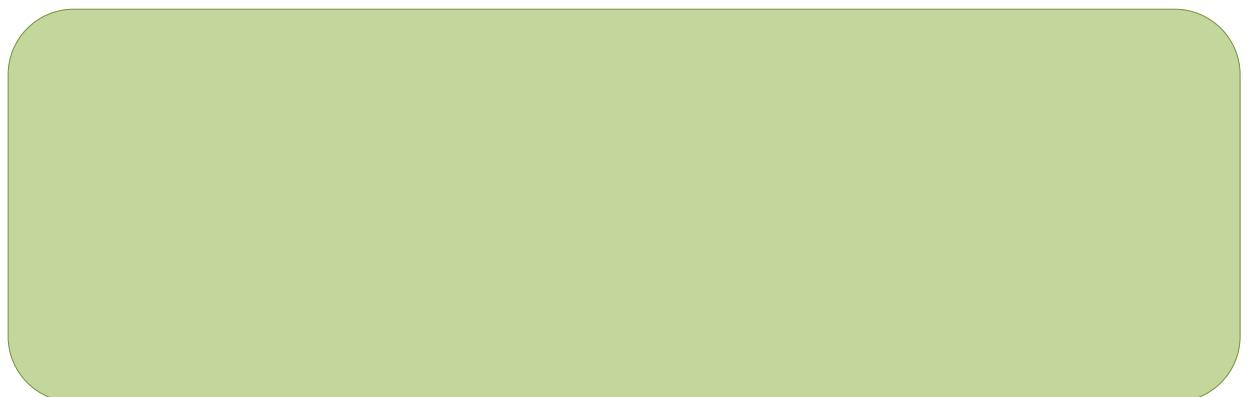
b. »Logotip«

Logotip je grafični simbol podjetja. Sestavljen je iz **simbola in besede**.

Analiziraj primere obstoječih logotipov in ugotovi, kaj posamezni simboli povedo o značilnostih podjetja.

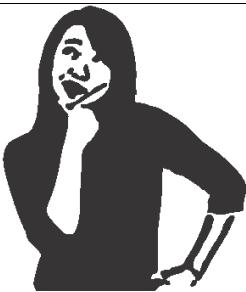

Slika 31: Primeri logotipov

8 PREVERI SVOJE ZNANJE

Obkroži pravilne odgovore!

Kip kouros je značilen za: 1. klasično grško umetnost, 2. arhaično, 3. helenistično.	Avtor kipa Metalec diska je: 1. Poliklej, 2. Lizip, 3. Miron.
Za umetnost helenizma je značilen: 1. ploskoviti morfološki slog, 2. plastični morfološki slog, 3. slikoviti morfološki slog.	Kdo je začel z gradnjo obokov in kupol? 1. Rimljani, 2. Etruščani, 3. Grki.
Rimska arhitektura je uvedla: 1. korintski steber, 2. kompozitni steber, 3. jonski steber.	Rimske bazilike so se uporabljale za: 1. bogoslužje, 2. družabno življenje, 3. sodstvo in trgovanje.
Katera stavba ne sodi v rimske umetnosti? 1. Partenon, 2. Panteon, 3. Kolosej, 4. Tolos, 5. Terme.	V rimski dobi se je stavba, namenjena bojem, imenovala (možnih je več odgovorov): 1. teater, 2. amfiteater, 3. Kolosej, 4. Flavijski amfiteater.
Za rimske kiparstvo so značilni (možnih je več odgovorov): 1. realistični portret, 2. idealizirani portret, 3. konjeniški spomenik, 4. kopije grških kipov.	Kip Apolona je ustvaril: 1. Leonardo, 2. Miron, 3. Leohares, 4. Bernini.
	Križ z lovorcevim vencem je simbol: 1. zmagovalnega krščanstva nad smrto, 2. življenja nad smrto, 3. smrti nad življenjem, 4. ponižnosti, 5. dobrega nad zlim.
Logotip je: 1. grafični simbol podjetja, 2. blagovna znamka, 3. vrsta oblikovanja.	Za industrijsko oblikovanje je značilno, da: 1. je vsak izdelek unikat, 2. so izdelki serijsko narejeni, 3. je pomembna samo cenovno ugodna izdelava izdelka.
Izraz »vizualne komunikacije« pomeni: 1. posredovanje informacij, ki jih zaznavamo z vidom, 2. posredovanje informacij, ki jih zaznavamo s slušom, 3. komunikacija »iz oči v oči«.	Za neoklasicizem je značilno (več odg.): 1. pogost motiv je krajina, ki zrcali človekovo razpoloženje, 2. barve so umirjene, kompozicija pa pregledna, 3. obujanje antičnih idealov.

VIRI IN LITERATURA

LITERATURA

- Golob Nataša: Umetnostna zgodovina: Učbenik za umetnostno zgodovino v gimnaziskem izobraževanju, srednje tehniškem oz. strokovnem izobraževanju in poklicno tehniškem izobraževanju. Ljubljana: DZS, 2003.
- Logrippo Ro: In My World. New York: John Wiley & Sons, Inc., 1995
- Repovš Jernej: Celostna grafična podoba. Ljubljana: Studio Marketing, 1995.
- Šuštaršič Nina e tal.: Likovna teorija: učbenik za likovno teorijo v vzgojno-izobraževalnem programu gimnazija – likovna smer. Ljubljana: Debora, 2004.
- Wright Angela: Colour Psychology. London: Colour Affects Ltd., 1997.

VIRI

- Barvni tipi. (citirano 26. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.henkel.com/sis/content_data/RCE_for_Hair_Retail_ColorGuide.pdf
- Barvni tipi. (citirano 26. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.schwarzkopf.si/sksi/si/home/barva_las/nasveti_triki/nasveti_za_barvanje/vase_barve.html
- Citati umetnikov o barvi. (citirano 19. 5. 2012) Dostopno na naslovu: <http://quote.robertgenn.com/getquotes.php?catid=43>
- Izgubljeno v komunikaciji. (citirano 19. 5. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.scca-ljubljana.si/news_11_04.htm
- Katalog znanja za umetnost v srednjem poklicnem izobraževanju (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2011/programi/SPI/KZ-IK/katalog.htm>
- Katalog znanja za umetnost v srednjem strokovnem izobraževanju. (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://portal.mss.edus.si/msswww/programi2007/programi/noviKZ/st_UME_pt_KZ70.htm
- Volavšek Karmen: Katalog znanja Umetnost za cvetličarje. Celje: Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje, 2008.
- Video instalacije. (citirano 23. 5. 2012). Dostopno na naslovu: <http://www.kolektiva.org/archives/74#slo>

VIRI SLIKOVNEGA GRADIVA

Analiza likovnega dela

- Archimboldo: Pomlad. (citirano 19. 5. 2012). Dostopno na naslovu <http://files.myopera.com/xkira/albums/681614/Spring%20by%20Giuseppe%20Arcimboldo.jpg>
- Archimboldo: Vertumnus - Cesar Rudolf II. (citirano 19. 5. 2012). Dostopno na naslovu <http://www.miss3.cz/wp-content/uploads/2011/12/Giuseppe-Arcimboldo-Roman-Emperor-Rudolf-II-as-Vertumnus-1590.jpg>

- Archimboldo: Pridelek. (citirano 19. 5. 2012). Dostopno na naslovu <http://www.royal-painting.com/largeimg/Arcimboldo,%20Giuseppe/22429-Arcimboldo,%20Giuseppe.jpg>
- Giorgio de Chirico: Melanhолija. (citirano 19. 5. 2012) Dostopno na naslovu: <http://images.simon dickinson.com/sfsimon dickinson/De Chirico Solitude Mela1.jpg>
- Košar Anita: Personifikacija, 2012.
- Kračun Pižmoht Laura: Ilustracije, 2012.
- Pižmoht Petra: ilustracije, 2012.
- Primeri statičnih in dinamičnih kompozicij:
 - Donatello: Marija Magdalena. (citirano 11. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://ronweaver.typepad.com/.a/6a013486d6cf17970c014e600b1341970c-800wi>
 - Edvard Munch: Krik. (citirano 11. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Munch_The_Scream_lithography.gif
 - Egipčanski kip. (citirano 11. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://www.bible-history.com/ibh/images/fullsized/Statue-In-The-Boulak-Museum-Drawn-By-Bourgoin.jpg>
 - Mondrian Piet: Kvadrati. (citirano 11. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://etceterablog.tumblr.com/post/664332928/piet-mondrian>
 - Partenon. (citirano 11. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Parthenon_%28PSF%29.png?useFormat=mobile
 - Risba gotske katedrale. (citirano 11. 5. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.huffingtonpost.com/alla-kazovsky/livebydesign-thinking_b_795539.html
 - Rubens Peter Paul: Judita in Holofern. (citirano 11. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://resources.openbookpublishers.com/artworks/69287/>
- Tovornik Lučka: Personifikacija, 2012.
- Volovšek Tamara: Personifikacija, 2012.
- Zorko Petra: Personifikacija, 2012.

Likovna področja

- Akcijsko slikarstvo. (citirano 15. 5. 2012) Dostopno na naslovu: <http://vangogh13.edublogs.org/category/action-painting/>
- Barvne palete različnih barvnih tipov:
 - Jesenske barve. (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.zazzle.co.uk/autumn_colour_chart_card-137271310301271895
 - Poletne barve. (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://www.4makeupartists.com/makeup-artist/137724335808619518/summer-color-chart>
 - Pomladne barve. (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.zazzle.co.uk/spring_colour_chart_card-137935485041513742
 - Zimske barve. (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.zazzle.co.uk/winter_colour_chart_card-137790109514754016
- Digitalna instalacija. (citirano 21. 5. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.toronto.ca/special_events/nuitblanche/images/zonecex_oc/gupta/gupta_5x5_300dpi.jpg

- Kolaži različnih barvnih tipov. (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://desigrans-fashion.blogspot.com>
- Klein Yves: Modri kvadrat. (citirano 21. 5. 2012) Dostopno na naslovu: http://en.wikipedia.org/wiki/File:IKB_191.jpg
- Kračun Pižmoht Laura: Ilustracije, 2012.
- Pižmoht Petra: Ilustracije, 2012.
- Primeri obrazov različnih barvnih tipov. (citirano 10. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://desigrans-fashion.blogspot.com>
- Slikarstvo in modno oblikovanje. (citirano 15. 5. 2012) Dostopno na naslovu: <http://tishevangelista.com/wordpress/?tag=jackson-pollock>

Zgodovina slikarstva

- Kračun Pižmoht Laura: Ilustracije, 2012.
- Perspektiva v egipčanskem slikarstvu:
 - Konceptualna perspektiva. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://artandpractice.blogspot.com/2011/09/arts-1301-chapter-3-visual-elements.html>
 - Vzporedna perspektiva. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://hentz-humanities-wiki.wikispaces.com/TRC123>
- Slogi poslikav grških vaz
 - Geometrični slog. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://atheism.about.com/library/FAQs/religion/blgrk_rituals04.htm
 - Slog črnih figur. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://emptyeasel.com/2009/01/06/revisiting-notan-two-ways-of-achieving-harmonious-darks-and-lights/>
 - Slog rdečih figur. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://unpalombaro.tumblr.com/post/199150834>

Egipčansko kiparstvo in arhitektura

- **Primeri egipčanskega kiparstva:**
 - Faraon Mikerinos z ženo. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://myphototeacher.com/bc/funArt/ArtHistory/01Egyptian/figures.jpg>
 - Kip moškega in ženske. (citirano 18. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://ngm.typepad.com/.a/6a00e0098226918833011168f056f3970c-pi>
 - Kip pisarja. (citirano 18. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://mathildasdiary.files.wordpress.com/2008/07/seated_egyptian_scribe.jpg
 - Kipi sužnjev. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: <http://thesantosrepublic.com/multimedia/photogallery/2011/02/Soldiers-of-Mehseti.jpg>
 - Piramide. (citirano 22. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://fc09.deviantart.net/fs21/f/2007/245/2/c/pyramids_by_keirper_stock.jpg
 - Stebri. (citirano 22. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://www.visjales-mb.org/visja_students/skriptarna/vse_skripte/skripte_pred/skripte/golob/01a%20E_GIPT/07lotosov%20cvet.jpg

Vizualne komunikacije

- Kračun Pižmoht Laura: Ilustracije, 2012.
- Logotip Renault. (citirano 26. 6. 2012) Dostopno na naslovu:
<http://www.imagelive.org/renault-logo.html>
- Ohranimo upanje. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu:
http://www.johnsonbanks.co.uk/wp-content/uploads/2010/12/ca_bloodbag1_555px.jpg
- Padanje. (citirano 21. 6. 2012) Dostopno na naslovu:
<http://www.blackberrydownload.net/img/falling-words-large-icon.png>
- Primeri logotipov:
 - Atlantis logotip. (citirano 22. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://bomi.si/wp-content/uploads/2010/04/atlantis_logo2-300x293.jpg
 - Lekarna logotip. (citirano 22. 6. 2012) Dostopno na naslovu:
<http://www.lekarneplus.si/pages/si/za-medije/prenosi.php>
 - Peugeot logotip. (citirano 22. 6. 2012) Dostopno na naslovu:
http://upload.wikimedia.org/wikipedia/nah/6/64/Peugeot_logo.png
- Umetnost glasbe. (citirano 20. 6. 2012) Dostopno na naslovu: http://learn-english.me/ecc-images/art-and-music-unit-20_01.png